

MINERVA

Diară literar, beletristic și de distracțiune.

Apare în 1 (13) și 15 (27)
a fie-cărei luni.

Proprietar, editor și redactor responsabil:
George Curteanu.

Prețului: pe an 4 fl., pe 1/2 an 2 fl., pe 1/4 1 fl.
Pentru România și străinătate: Pe an 10 fr.
Prețul e a se solvi înainte.

Scrisori literare.

VI.

Subitulă mea!

Desfășurându-ți în scrisoarea precedentă idealul cugetelor tale dîlnice, cugetu, că ai primit cu multă satisfacție și cu multă linisce sufletescă idea, ce am avută culegîndu acordurile lirei tale, ce le-ai dedicat cu atîta sfințeniei acelei ființe, fie iubite, care e idealul visurilor tale dîlnice.

Nu mai insistu asupra acestui obiectu. Iți aparține fie; este închis în internul sufletului teu — pentru aceea credu, că nu am comis nici o greșală față cu nobilul teu doru, când ți-am recomandat să cânți fără să-ți rănesci inima și fără să-ți întuneci mintea.

Astăzi me ocupu cu cea mai frumoasă parte din poeziile tale — cu idealul teu, care e alu întregu neamului nostru. Cules'am și din aceste cânturi ale tale acelea părți alese, despre cari am fostu și sum siguru, că lira ta a simțitu celu mai sublimu entusiasm față cu totu ce este românescu.

O, frumoșe suntu cânturile tale; drăgălașe suntu simțamintele tale și plină de aventă nobilă e inima ta față cu patria și națiunea noastră!! În cânturile tale pline de duioșă vedu pre român în ogorul sêu; îl vedu în câmpul de răsboiu, — iar în veacurile pline de restriște îl vedu legat de glia, despoiat de totu, ce este omenescu, supus și storsu până la mēduvă!!

Cânturile tale ne arată pe Românul din câmpia, pe celu dela munte, ca și pre celu ce

astăzi în deplină libertate varsă lacrimi preste suferințele fraților sêi!!

Imnuri în prosă.

Dumneđu a pus granită ceriului, Dumneđu a mejdăit pământul, Dumneđu a pus țermuri mărilor. Te uită în giurul tēu și vei vedé o țerișoră, care nu are asemănare cu nici una din țerile pământului. Aici se pare muritorilor, că neamurile și semințiile pământului și-au îngropat osămintele celor mai mari, celor mai bravi și celor mai iubiți fi ai lor. Aici în țera noastră nu vei vedé culme, nu vei afla riulețu, nu vei zări colină, nu vei găsi o palmă de locu pe întinsele-i câmpii, care se nu pomenescă de gloriu mari și de virtuți strălucite. Dar nici nu vei căleă unu pasu, care se nu-ți șoptescă, că udatu cu sânge omenescu e pământul, pre care tu-lu numesci patria ta!!

Udată e patria ta de sânge omenescu, dar îngrădită e de valurile murmurătoare ale celor trei riuri, pre cari nu eu, ci marea neğră le pomenesc în fluxurile și refluxurile ei!! Și dacă Dumneđu va vré mângăiere neamului meu dăndu în stăpânirea lui acestu pământu, în care deopotrivă si Turcul și Tatarul și Vandalul și Gepidul ca și Hunul lacom de sânge omenescu, și-au încercat norocul — fără ca să-și potă înțepenici piciorul pe glia acestui pământu, care pururea i-a respinsu și numai pentru nēmulu meu a avut milă și numai neamului meu nu i-a denegat rōdele și avuția sa!! Nu laudă avuția patriei noastre — Ceriul o-a binecuvēntat, — dorescu ca noi să trăim fericiți într'ēnsa!!

II.

Auditu-a Dumneđuul Dumneđuilor sfășietōrele țipete ale neamului nostru și a brăzduitu o pajiște din pământul nostru și l'a îngrăditu cu mâna sa. Acolo

în acea îngrăditură se cultivă florea florilor, acolo sboră albinele Someşului; acolo își îndreptă ciripitulă mierlele Muresului; către acea brazdă îngrădită își ațintescă fermecătorele cântări privighitorele câmpiilor noastre; — până și sfoși cerbi ai Crişului privesc de pe piscuri depărtate pajiştea pământului îngrăditu de mâna dumnezească!! Iar stelele Bănatului le vedă cum cad și sărută pământul împăjștitu ală surorii sale.

De ce nu pot eu scrie despre corôna cea mai trumôsă din lume, ce e împletită din boboci înroșiți de lacrimi și sânge omenesc...!! Domnul ceriului și ală pământului va află între fii neamului meu acelu brațu mândru și acelu mire mărită, care ca pe mirésa sa ne va îmbrătoșă și va pune pe capul nostru aureola gloriei și în mândra horă frate cu frate și soră cu soră va săltă.

III.

Ca ună vijăitu de vântu audă doina!! Nu o aud și tu? Cântă-o barđi Carpaților și rozele câmpiei. E cea mai frumoșă cântare din lume. Și dacă Ângerii nu ne-ară fi pretinți nostri ne-ară fură divina doina și ne-ară lipsi de cea mai fermecătore melodiă. Flăcării și fetele saltă în jocuri. O, frumoșă-i româneța și în ăi de sərbătore și în greulă muncii! În acești tineri vedă viitorulă gloriei noastre romănesce. Dômnice ală ceriuriloră fă, ca din neamă în neamă mărindu-te pre tine să binecuvintezi moștenirea, ce amă eredită dela moși și strămoși. Tirănia să dispară ca mieluşei de pe ceriu în drăgălașa vară, iar libertatea și virtutea noastră națională să ridice susă flamura peste munții și câmpiile nepoților lui Traianu.

IV.

În timpuri grele sunetulă lugubru ală clopotului anunță prin gura vrășmașilor nostri mórtea noastră națională. Nu eramă decâtă ună cadavru, iar inimicii noștri saltau de bucuriă vedëndu mórtea noastră. Din ce nu am fostă — am eșitu la iveală. Țisă-a Domnul: scólă-te neamă romănu — iar la ridicarea noastră plecată-au capetele inimicii nostri, nesciindă ce să răspundă, căci Domnul era povățitorulă nostru. Și amă prinsă córnele plugului și amă brăzduitu ogórele noastre, alungându din ele pe inamiculă, care ca o vulpe plină de viclesugă se furișasă în sinulă pământului nostru. Și înarmat-amă brațele noastre cu arme de noi gătite și amă eșitu înaintea vrăjmașilor nostri resipindu-i și alungându-i din marginile hotareloră noastre. Remasă-a o mică rană pe trupulă nostru. Vindecă-o Dômnice și pe acésta și ne învrednicesce ca să putemă alungă roiulă de mușce, ce ne necăjescă vrëndu a ne suge sângele. Numai atunci vomă fi mari și puternici,

când vioșia se va vedé pe fețele noastre și când sănătosu va fi corpulă nostru naționalu. — Când va fi acelu timpu?

V.

Alungat-a Domnulă de pe pământulă tđu, țară iubită, nunamai lupulă Eladei ci și pe călăreți Bugului și a Domnului ca și pe cei de pe stepele Tisei. Așa ne va mântui Domnulă și de vrăjmași, cari stau împrejurulă meseloră noastre. Numai atunci dulcele graiu romănescă ca rađele sórelui preamărită va străbate preste culmele munților ca și preste mănósele câmpir, fără să fie jignită în frumseță și fără ca ađulă nostru să se simtă neodichnită de străine voci!!

Atunci să va sărută bradulă muntelui cu viorica câmpiei. Atunci va fi binecuvântarea Domnului preste poporulă nostru!!

Când și cu astă ocașione ți-am comunicată ceea-ce alătorea cu tine trebuie să simțescă fiecare fiu ală neamului romănescă, am aflată de lipsă a-ți recomandă, ca pururea să te identifici cu totă ceea-ce simte, cugetă și trebuie să realizeze neamulă nostru.

Nisuesce-te, ca entusiasmulă tđu să-lă împlănti fără hesitare în fragedele inimă ale junimei, deóre-ce nu pentru noi, ci pentru viitorime avemă să muncimă și să luptămă în calea vieții.

Dorescă dela Dumneđu, ca viitorimea să binecuvinte zelulă și roditórea ta muncă. Dorescă dela Dumneđu, ca în munca ta literară să aibi câtă de mulți și destinși consoți și câtă de mulți vrednici imitatori.

Cu acestea sincere dorințe îți trămită o frățescă: Salutare!

Preotulă Macaveiu.

Cugetări.

de R. G.

Adevărata stimă să póte numai merită, ea nu să póte stóree cu sila.

—x—

Înțelepțiunea nu o pósede nime înainte de timpă, dar ea este ună pomă pe care trebuie să-lă îngrigimă încă din junetă ca mai târziu să ne putemă bucură de ródele lui.

—x—

Bunătatea vorbește în cuvinte simple, însă curate; Rêntatea să învalesce de obicei în enigme.

—x—

Evlaviosulă adevărată uresce totdeuna evlavia prefăcută.

Leontina.

Trecutū și presentū.

*Am iubitū și eu odată,
Am iubitū nemărginitū
Pe-o frumoasă, jună fată
Și eram nefericitū.*

*Am avutū și eu odată,
Am avutū pre-acestū pământū
Maică dulce, dulce tată
Și eram nefericitū.*

*Am avutū și eu odată
Frați surori, ce m'au iubitū,
Consăngent pre-o tréptă 'naltă
Și eram nefericitū.*

*Am avutū și avuția
Petri, aurū și argintū,
Am avutū mare moșia
Și eram nefericitū.*

*Am avutū amici și pretină,
Cari cercau neconținutū
Sēmă prefacă traiulū dulce
Și eram nefericitū.*

*Mai eram frumosū și june
Admiratū fără sfêrgitū,
Aveam multe lucruri bune
Și eram nefericitū.*

*Căci făceam ca mulți în lume,
Dómne, Te-am desprețitū,
Nu țineam la religiune
Și eram nefericitū.*

.....

*Dar trecură-aceste tóte:
Iubita m'a părăsitū,
Părinți, frați, rudeni mórte,
Dar acum isū fericitū.*

*A trecutū și avuția,
N'am nici aurū, nici argintū,
Mi-am prădată chiar și moșia
Dar acum isū fericitū.*

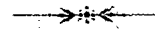
*Amici, pretină și juneță
Ah! de multū m'au părăsitū,
Am ajunsū la bătrănetă,
Dar acum isū fericitū.*

*Căci acuma credū în Tine,
Dómne sante, prémăritū,
Vedū acum c'asa-i mai bine,
Ah! simțescū, că-sū fericitū!*

I. L. H.

Dodona.

Novelă anteistorică de C. Szathmáry.

Fecióra Dodona ședea pre unū scaunū de pētră cioplită de insași natură. Pērulū ei negru despletitū — după moda de atunci — care afară de degetele ei nu cunosea altū peptene, ajungea până la pământū și-i servia de paliu avantajosū pentru umeri sēi bine desvoltați și pentru statura ei sveltă. Grumazulū ei ilū impodobia unū ornamentū din scoici colorate; de talia ei sulegetă atârna o fustă făcută din pene de deosebite colori: altă imbrăcăminte nu se poțea în acele vremi nici chiar la cei de rangulū celū mai înaltū.

Lângă Dodona steteau uneltele cele mai de căpeteniă pentru căștigarea traiului: o sēcure de pētră ascuțită, cu care cu o îndemănare deosebită tăia ramurile mai tinere ale arborilorū, o săgētă cu vērfulū de pētră, unū arcū cu strune pentru prinderea paserilorū și o mrējă din intestine de animale, cu care din rīulū din apropiere se îndatina a provedé mēsa iubitului sēu tată cu carne de pește crudū.

Iubitulū ei tată și căpitanulū vitēzū alū locuitorilorū unei pescere — bătrānulū Susu — stetea de a lătura ei, cuprinsū fiindū cu ceva, ce-i ținea încatenată tótă atențiunea.

Acestū bătrānū, omū aprópe la 50 de ani, cu fața negrită de arșița sórelui, era de o mărime uriașă, avea o barbă abia suriă și unū pērū, ce nu cunosea fōrfect; fața lui era cuprinsă de pērū așa, cătū abia se puteau distinge marginile bărbei, ale mustețelorū și ale pērului; numai doi ochi scilipitori și dinți de o albētă orbitóre luciau din stufulū de pērū.

Pre umeri lui atērna pielea neargăsită a unui ursū prinsū de dēnsulū; talia lui o acoperia o cătrință de piele de óie; brațele sale puternice și pulpele piciórelorū erau góle.

Bătrānulū Susu era fórte ocupatū. Voia adecă a surprinde pre ómenți sēi duși la vēnătóre cu unū lucru, ce până aici nici nu l'au cunoscutū și nici nu i-au simțitū lipsa. Dela malulū părāului din apropiere aduse lutū, pre care cu apă adusă într'o scoibură de bostanū ilū muiă și-lū făcū tină; apoi cu ajutorulū unui cornū de cerbū se apucă de acea artă înaltă, care după sute și miī de ani s'a desvoltatū pre încetulū în arta de făcutū óle și în fabricarea de porcelanū.

Tocmai sta înaintea lui unū vasū de o mărime estraordinară de forma unui ciubărū, la care acum i lipise dóue torți gróse și acum cu deosebită satisfăcțiune își privia opera, care, dupăcum sē părea, îi îndestulise pre deplinū pretensiunile sale artistice.

— Ei Dodonă, — agrăi cu ambițiune bătrānulū căpitanū pre fica-sa, — óla de fierțū étă-o e gata și

dacă mirele teu conformă promisiunii sale va aduce cu sine focul, putem ferbe în densa sălbătăcie de pesci; și nemicu nu ne va lipsi dela prândul gustos.

Dodona însă nu răspuse, ei așezându-și brațul alb ca neva pre genunchiu dusă pe gânduri admira pădurile de preste păreu și numai la a doua agrăire a tătâne-seu se reculese și aruncă o privire la manopera lui.

— Nu ne-am pute lăsa de această idee? — dișe ea după aceea fără voiă. Până aici am putut fi și fără foc, pentru ce ore se nu putem fi astfel și în venitor?

— Asta trebuie să se întempe! — dișe Susu sculându-se de pe ședutul său și apropiându-se de fată-sa. — Când am fost eu mai în urmă la Mumu celu istețu, ténérulă căpitanu alu locuitorilor dela apa din apropiere, me-a îmbiatu cu carne și pesce friptu de femeile sale la focul lor și-ți potu spune că au fostu cu multu mai gustoșe aceste decâtu mâncările noastre neferte și nefripte.

— Lucrul lor — dișe frumoșă Dodona — noi însă se rămănemu la datinile noastre de până aici, cari ținându-le suntemu mai tari și mai sănătoși decâtu ei.

— Așa-e, dar nu e destulă atâta — dișe căpitanul. — Ei au aflatu unu materialu, care la focu se face fluidu ca apa și turnatu în formă se întăresce și ie totu felulu de forme precum numai le place lor. In astu modu ajungu ușor la posibilitatea de a fabrică arme escelente de străpunsu și de tăiatu; așa că numai a le vedé pre acelea e o adevărată plăcere.

— Facă ei ce voescu — dișe Dodona, — tineri nostri și numai cu securi de pētră și cu arcu omorā cerbulu și bourulu și n'avemū nici o trebuință de armele lor strălucite.

— Oh tu femeia lungă la pēru și scurtă la minte, — dișe Susu, — ce te pricepi tu la acestea? Scurta ta minte nu pōte cuprinde acestu lucru. Acea trebuie să scii, că dacă ei voru provedé pre toți soții lor cu arme pregătite în astu modu și voru veni asupra capului nostru sau ne voru omori pre toți sau vomu fi siliți a ne plecā și a deveni robii lor. De o mie de ori norocū, că Mumu tinerulă căpitanu vedēndu-te și îndrăgindu-se de tine în casulă legăturai de căsătoria ni-a promisū alianță și s'a obligatū și la aceea, că în ziua, când te voiu dá pre tine lui, elu va împărți cu noi focul și ne va descoperi secretulă fabricărei de de arme; atunci vomu învinge pe tōte nēmurile vecine și vomu deveni stăpāni întregei lumii.

Dodona dete din umert.

— Eu am vedutū pre acestu Mumu, — dișe la pe urmă fără voiă; — e dreptu, că elu a fostu forțe afabilu față cu mine și cu arculū său îndemānicu a prinsu pentru mine unu pēnu cu pene strălucitōre:

dar ce e elu prelāngă Roro, pre care mi l'ai recomēdatu tu și mi l'am alesu eu de fiitoru soțu? Peptulū lui Mumu este āngustū, ochii sēi nesigurī și membrele slabe așa, că Roro cu o singurā stringere ar fi în stare a-lū nimici.

— Dar este unu căpitanu forțe cu minte și forțe puternicū, — contrariā tatā-sēu, — și lāngă dēnsulū vei fi cea de āntāiā între tōte femeile lumii!

— Ce-mi folosesc, dacă nu potū fi a lui Roro? Dacă elu e lāngă mine, atunci me simțescū asigurātā chiar și înainte a unei turme de bouri și de elefanți; sum mândrā, când privescū la dēnsulū și vedū, că curagiulū lui e mai mare, muschii lui mai tari decâtu a ori-cărui bărbatū din acestu ținutū. A fi a lui: e fericire; a fi a altuia: ar fi pentru mine a me cufundā în mormētū! Apoi cum vei puté face pre Roro, ca să abdicā de favorita lui?

— Elu trebuie să abdicā; elu e mai cuminte ca tine și va scii să cumpānescā lucrulū mai înțeleptesc.

— Spusu-i-ai lui acēsta?

— Ba. Când înainte de asta cu mai multe zile au plecatu toți omenii nostri la vânătoare, numai acea am amintitū-o înainte lor, că vomu face alianță cu omenii dela apa din apropiere, care pentru noi va fi forțe avantajōsă și deci se se silēscā a aduce o pradă cātū de mare de cerbi și de alte dobitoce.

— Vei vedé, că Roro nu va luā lucrulū așa ușorū și nici nu va abdicē de mine; elu va fi în stare a rēsculā în contra ta pre toți omenii tēi și-ți va face imposibilā rămānerea ta în calitatea, ce o ai.

— La aceea se recere mai multā minte ca putere — dișe căpitanulū cu ambițiune arātāndū la opera sa îndeplinitā, — ecā acestu opū alū meu îi va convinge pe omenii mei, că eu sum celū mai vrednicū de conducerea lor.

— Și Roro îți va lovī ōla ca pre o minge și bucățile din ea se vorū împrāscia în tōte părțile.

— Atunci cu acestu arcū, pre care mi l'a donatū Mumu, ilū voiu trāmite pre cea lume.

Dodona luā de sēmā, că așa nu va esī la unū sfērșitū bunū, pentru aceea ca și cum ar cedā cādū fără voiă ērā pre scaunulū, pre care ședuse mai înainte și până când Susu se delecta în reușirea opului său, Dodona cādū în gânduri profunde.

Deodatā însă se sculā iarāși, se apropiā de tatālū său și punēndu-i mână pre umērū i dișe:

— Tatā, nu vorbi cu Roro nemicū, până când nu voiu fi vorbitū mai āntāiu eu; ca nu cumva în furia lui se comitā ceva, ce ar puté să-ți aducā rēu ție sau omenilorū nostri sau tuturorā. Audū, că se apropiā și audū strigătele lor de bucuriā, semnū, că vânătoarea a succesū bine.

— In adevărú isú ei, — dişe Susu, — pentrucă şi eu îi audú.

— Eu însă potú deosebi şi glasulú lui Roro dintre ale celorlalţi, — adăugă Dodona Minutele următóre şi adevărú afirmăţiunile ei.

Nu preste multú începurá a se aduná în jurulú uşei pescerei femeile şi copii ómenilorú lorú, fiá-care în máná cu ceva presentú, ce-lú destinase pre sama bárbatului, tatálui orí favoritului, ce sé înturna dela vênátóre. Mai adese consta acestú presentú din unú vasú de bostanú plinú cu apă próspetá dela isvorulú din apropiere, cu scopú ca sé stimpere setea acceptatului doritú: unele dintre femei însă mergeau în zelulú lorú şi mai departe şi-şi acceptau pre doriştii lorú şi cu máná şi cu licáiri. Unele mai robuste aduceau dóne petri late, ce serviau în acele vremi de mórá şi aşedându-le înaintea pescerei începeau a máná seminţele sélbaticé, ce le culeserá de pre cámpú, ca se servescá bárbatilorú de nutrimentú. Altele aduceau fructe, bóbe şi bureţi culeşi de prin pădure, ca sé se îmbuneze ómenilorú lorú.

Peste unú pátrará de órá sosi trupa de vênátóre constátátóre din 2—300 de inşi. Paştii lorú erau uşori ca şi a unei turme de cerbi.

Era interesantá acea grupá, avutá în semne de destoiniciá bárbátéscă; aparinţa lorú ar fi pututú servi de unú obiectú vrednicú si de penelulú unui pictorú.

Uriaş de totú atáţi stángini, pre carí lupta purtatá pentru cáscigarea hranei şi a modulii de traiu îi ridicase la o putere şi perseveranţa supranaturalá. Pêrulú lorú negru ca cárbunele atêrna în josú amestecându-se cu bárbile şi musteţele lorú; ochii lorú dedaţi la o cáutáturá agerá scelipiau ca şi járaticulú, dinţii lorú, ce nici când nu atinseserá máná calde, încă şi la cei mai bêtráni luceau ca şi nesce şiruri de măr-gáritare. Fie-care isí aducea prada prinsá, carea mai adese consta din cerbi, cáprióre, orí din viţei de elefanţi purtându pe umeri în semnú de învingere pelea animalului áşa cá córnele aceuia erau aşedate pre capú, ceea-ce fácea, ca înfáţişarea lorú sé fiá cu atátú mai inspáimântátóre.

În frunte venea Roro, atletulú celú mai puternicú alú grupei, care prinsese unú bourú tinêrú; carnea aceuia, ce trecea preste 2 máji, o purta pre umeri, córnele pelei belite pre capú, iar pelea pre spate. Privirea lui era îndreptatá la iubita sa — la Dodona — care numai decátú grábi la dênsulú, ca sé-lú bineventeze şi sé-i uşureze povara.

Bátránulú Susu aşedá cu îngrijire multa sélbátáciá în acea parte a pescerei, unde era ghiaţă, ca sé fiá scutitá de putredíune. Când gátá cu acestú lucru, dete bárbatilorú unú semnú triplu pentru adunare, ca sé le

puná înainte planulú mărêţú referitorú la alianţa încheiándá cu ómenii lui Mumu şi totú odatá opera sa inventiósá sé o supuná spre apreţiare cuvenitá ómenilorú sei, carí o priviau de tóte párţile cu admiraţiune. Pentru dênşii era acestú lucru totú atáta ca şi desvélirea unei statue în timpulú de fáţá cu acea deosebire, cá dênşii nu cunosceau nici modulú fabricárei şi nici destinaţiunea ei şi socotindu-o de unú donú din partea unei fiinţe mai înalte, o împrejurau cu o veneráţiune evláviósá.

Intr'aceea Dodona astfelú agrái pre Roro — alesulú ei:

— Vîno Roro sé mergemú în pădurea din apropiere la loculú nostru de predilecţiune, acolo isí voiú povesti aceea ce gándesce tatá-meu şi aceea ce voescú eu.

Tênêra şi puternica párechíá, ca care ne putemú întipui pre Adamú şi Eva în paradisú, punêndu-şi braţele unulú pe umerii celuilaltú se depártará pre neobservate din loculú de adunare a trupei şi după câte-va sute de paşi sé aşedará pre covorulú mólé de muschiu alú unui trunchiu de arbore cáđutú cine scie de câte sute de ani — fiindú încungiuraţi de o aureolá de rađele sórelui apunetóru, care printre frunţele verđi ale fagilorú strábátea până în ascundêturele pădurei.

Când Dodona espuse iubítului ei planulú tatálui séu: acesta apucá braţulú ei cu atáta putere, încátú ea cu tóte cá nu aparţinea femeilorú slabe şi nervóse, dete unú şipetú atátú de puternicú, de se cutremurá pădurea.

— Ilú omorú pre cine va îndrásni a pune mâ-nile pre tine! — erupse elú în unú glasú sélbaticú, — te omorú şi pre tine, dacá te învoesci la acestú planú, omorú tótá trupa şi pre orí-cine din lume, care va lucrá contra mea!

— Oh nu te infuria, iubite Roro — dişe Dodona regulându-şi penele de páunú înfirate în pêrú, ce lunceserá în laturí. — De aceea te-am chiámatú eu aici, ca amêndoi sé ne sfátuimú şi sé tocmimú lucrulú áşa, ca nici unuia din trupa nóstrá sé nu i se întêmpé ceva réu.

Roro se linisei; din nou sé aşedá lângá iubita sa şi cu braţulú lui vênjosú cuprindêndú grumađulú ei albú ca západa acoperitú cu bucelele negre mătásóse ascultá cu sete la cuvintele Dodonei.

— Am trebuitú sé dau dreptate tatálui meu, — continuá Dodona, — cá acelú ceva, ce ómenii lui Mumu îlú numescú „focú“ nóue totuşi ne este de lipsá.

— Ei, Dodoná, — dişe tinêrulú, în timpú ce în fáţa lui sé oglinđi o înfioráciune, — eu am vêđutú odatá ceea-ce ei numescú focú şi dacá nu a-şi fi fostú cuprinsú de fricá, eu l-aşí fi potutú cáscigá pentru ómenii nostri. Odatá erupse între munţi o tempestate teribilá; tunetulú cutremura tóte din jurulú meu şi-mí tremura şi inima în peptú: când deodatá vêđui unú

șerpe de foc, care me orbî, îmi paralisă puterile și me făcu să cadă la pământ. Când într'unu târziu îmi venî în ori, étă că arborul cel mai aprôpe de mine era învilită de acea lumină ceréscă, ce me amețise și cu gróză băgai de samă, că acestu arbore uriașu preste puțin s'a mistuită cu totul. Până atunci n'am știut ce-i frica: Sări desperat și am fugitu pre mörte pre viéță până ce acea lumină a dispărut din naintea ochiloră mei. Spusei apoi acea întemplare pătitului tēu părinte. Elu me injură înfricoșat pentru ce nu am adusă focul, pre care — după spusa lui — trupa noastră l'ar fi avutu cândva și pre care din negriă preste scurtu timp l'au perdută éra. Acesta a fostu cel de ântăiu și cel de pe urmă foc, ce l-am vădutu viéța mea.

— Da, focul, — dișe Dodona entusiasmata, — care este o armă puternică în mânilă dușmaniloră nostri și care ni-ar fi de mare folosă dacă l-am avé și noi. De aceea, iubite Roro, am esuegetat un mijlocu, prin alu căruia ajutoru să ajungem în proprietatea acelei puternice arme fără ca să trebim să ne despărțim de olaltă.

— Și care ar fi acel mijloc? — întrebă Roro cu mare curiositate.

(Finea va urmă.)

O reamintire din trecut.

Îmi aducă aminte cu mare plăcere de sérile de iarnă, în cari ca copilă mică eram fericită a ascultă mai multe întemplări din trecut ale bătrânului meu tată și ale vechiului său amic, eu care mai totă séra ne întâlneam avendu și elu două fetițe de etatea mea — cu acelea împreună ascultam cu plăcere la părinți nostri, cum povesteau multe lucruri, din cari, acuma vedu, că noi puteam trage multe învățături frumoșe — atât de bine erau alese.

Dintre alte multe întemplări ale bătrânului nostru pretin, îmi aducă aminte de următoarea:

„Apoi să ve mai spună încă ceva — încă o basaconia — începă elu cum era așa glumeț și simpaticu, de l'aș fi totu ascultată.

„Când eram copilă în clasa a II-a gimnasială, căpătându ferii pe crăciună, tatălă meu veni după mine să me aducă acasă, să fim cu toți la olaltă, căci Crăciunul e plăcutu, dacă toți membri familiei sunt strinși prelungă mésză și ascultă cu plăcere la colindele micuțiloră copilași, cari abia ascéptă să se însereze ca să pótă aréță care scie colindă mai frumoșă.

Pe drumu venindă spre casă, îmi spune tatălă meu că mama este réu morbosă, pentru care veste eu

förte m'am măchnitu, deóre-ce mama era atât de bună, încātu pe sərbător totdeuna ne surprindea atât de bine câtă și pe frățiorulă meu Niculiță cu ceva albituri țesute de dēnsa. Tatălă meu vedendu-me așa posomorătă prinse a me mângăiă; îmi puse felu de felu de întepări — că adecă cum mai învățu, cu tôte că scia dela profesorulă meu, cum me portă.

I-am spus și eu îndestulit cu mine însumi, că sum alu treilea și că profesorulă me are dragu; totu pe mine me trâmite când cu o epistolă la poștă, când acasă, când la prăvăliă etc. După ce me reîntorcă me neteșce pe cap și dișe: bravo fetulă meu, tu ești unu copilă bunu.

Dōmna lui, de câte-ori mergă acolo îmi dișe, că dacă te-ai învoi Dta me-ar primi la ei în cuartir, dându-mi totodată și viftulă numai să me jocu în timpu liberu cu copilașulă loră de patru ani, care într'atata m'a îndrăgită, încātu totdeuna plânge după mine.

Tata la vorbele mele arătă o față veselă și dișe:

— Veđi dragulă tati, asta ar fi bine pentru noi, cari trâmă atât de greu, apoi m'am și urită a fi totu pe drumu cu carulă, cărându-ți cele de lipsă, deci când te voi duce îndereptă o să vorbescă cu dōmna.

Așa s'a și întemplată la reîntōrcerea noastră după sərbător — eu am rămasă la profesorulă meu în gazdă.

Vorbindă noi astfelă numai me trezescă în comuna noastră.

Bucuria mea era nespusă de mare. Prinsei a-mi reaminti de timpulă, în care îmi petreceam atât de bine cu pretinulă mei de scōlă. Ce bine o să-mi petrecă și acuma în feriile acestea. Dar unu cugetă îmi plesni în minte, care me desceptă din plăcutulă visă — cugetulă la morbosă mea mamă, care mi se părea a o vedé înainte mea cu față palidă, cu vocea slabă și atunci eși ună suspină din adēnculă inimei mele și reluai alte cugete mai seriōse — adecă cum să o resalutu pe morbosă mea mamă, care, sciu, că me ascéptă cu doră.

Ajungându acasă fratele meu me asceptă la portă cu brațele deschise. Ne îmbrășăramă, iară elu cu bucuriă prinse a-mi povesti, că din cei 10 porumbi avemă acum numai 6, pre ceialalți iau mâncatū uliulă și că cănele nostru Bălană a mersă la vecinulă și l'a lovită la unu picioră și acuma e schiopă și iară că avemă în tindă doi viței mic, unulu de o săptămână, celalaltă de trei. Acestea tôte mi le spuse dintr'odată.

Eu ascultam ce ascultam, dar cugetulă meu era la mama noastră cea morbosă. Intr'aceea ajunserămă în casă; mama să ridică din patu, — eu me apropiă de ea. Ea me îmbrășișă și sărutându-me pe frunte prinse a plânge.

Eu însă făcându-mi curagiu, i-am is, se nu plng, ce Dumneeu e bună i iară se va insntos, dar precnd finit, faa mea incă era plină de lacrm.

După ce me facui mai de casă, prinsei a cut incóce i inclo, — când deodat dau in camar pe o policir de o sticlă cu miere de stup. Era cam o jumătate de litră, din care lipsea cam de doue degete. Eu lacomă, cum eram, cugetai intru mine, ce voiu gustă din ea, ce dor nu va mai sci nimenea — i chiar se se scie o se pun vina pe Miculi. El e mic i nu se va sci escus.

A doua i ved, ce mai lipsese din miere, afară de ceea ce mncasem eu.

E bine, cugetai intru mine, se vede, ce i Niculiță a dat de miere, cu att mai uor o se apară nevinovat, i iar mai gustai pre atta miere, pre cat gustai in iua premergtore.

Tot aa repetai fapta mea murdară, până ce ajunsai la tundul sticlei. Atunci o mnnc i pre aceea i es pe u atar.

Deodat aud vocea mamei strignd, se merg numai dect in camar — acolo pe polia din drepta este o sticlă cu miere, care i servece de medicină. Merg puiulul mamei, ce eu acum, pare ce nu me pot se me redic din pat — sum de tot slabă.

Eu la vorbele mamei era pe aci se cadă jos de pe picióre. Mi-ai fi descoperit fapta, dar m era de tot ruine, — cu att mai vrtos, fiindcă lipsi pre mama de medicină. Dar in scurtă m luai curagiu i plecai spre locul numită. Tte prindă a le nturn i nimic nu gesec.

— Vino dragă mai iute, teea mi se rcesce, ice mama perdndu-i paciina.

— Nu gesec nemica, reflectai eu in grabă, — nu cunosc umbletul pe aici.

— O! tu prostule, da cum se nu gasesc, ice mama cu tonul ei cel dulce, i cu aceste vorbe se scol numai de ct i vine se ee sticla de unde sciea ce se află.

Dar ce se ved? in sticlă nimic ca in palmă.

— Ore cine se fi umblat aici? de bună sema Niculiță, — nici in minte nu-i veni, ce eu a-i fi putut comite o atare faptă i cu deosebire vedndu-me aa liniscit.

— Eu, mamă dragă, nu sci nemica, m'ai put, jur, ce nici nu am ntrat in camar, decnd am venit acasă.

Biata mamă f silită a fi fără medicină, — căci alt miere nu era la casa nstr.

Sermana mamă, cugetai intru mine, cum crede minciunei mele. O! Dmne, ore pentru ce nu mai nimicit, când am comisă fapta acsta.

Eram att de neliniscit inct nu-mă aflai locul.

Durerea m era nemrginit.

Mama se aed iari pe pat i numai dect adormi obosită de ostenéla ce i-o pricinuisem eu.

Ei in urmă afară, se me recreez, căci eu incă eram mai mult ca morbosă. Friorul meu se juca in curte, fcea adecă un om de zăpadă i vedndu-me alerg la mine cu obraz rumenă i me nvit la petrecerea lui. Dmne, se fiu i eu att de fericit ca el, nu m'ai da pentru mult, — eu însă sum omul cel mai pctos in lume.

— Vino, Georgiță, ajută-mă i tu se gatm omul de zăpadă, — o se ved ce s'a spria tata de el, ntorcndu-se pe ser din pădure.

— Las-me, strigai eu, — nu ved tu ce morbosă este mama — i tu mai ai voi se te joci, — apoi ce e mai mult i furi i mierea din camar, care i servia do medicină, — acum va muri biata mamă — i nu vom av cine se ne fac vestimente i mncare.

icnd acestea tremuram in tot corpul i începui se plng. Lui Niculiță incă i-se umplură ochi de lacrm i fugi numai dect la mama, se-i spună, cu ce-l nvinovtesc, dar mama mnios, cum era pe el, l respinse fără se-i dee vr'un răspunsă. Micul copilau ei plngnd afară, iară eu me dusei in grădină, unde prinsei a umbl in sus i in jos fără scop — me tot cugetam, ce ar fi de fcut?

Fcndu-m mit i mit de planur, deodat audi numai, ce sum chemată in casă de tatl meu.

Mi-ar fi plăcută, se pot ntr in pmnt, numai se nu am se dau fa cu tata, care ce-i drept me primi cam serios, dar nu chiar fără voi. Prinde a ne întrebă care dintre noi a mncat mierea?

Eu nu! eu nu! rspundem deodat.

— Mie mai bine mi-ar fi prut, dac cel vinovată i-ar fi recunoscută greala i s'ar fi rugat de ertare, căci atunci a-i sci, ce i pare rău i nu va mai face o asemenea faptă, ns fiindcă ambi negai, eu trebuie se caută fptuitorul.

Atunci lu un tier, l unse pe fund cu unsre, apoi preser pre el funingine i l duse in tindă, de unde ntorcndu-se ise:

— Dute mai ntiu tu Georgiță, apoi va merge Niculiță; — tierul e pe vatră, — Pai vedut, ce pe fund e cu funingine; — tragei deci cu tte 5 degetele pe el, apoi ve punei mnile la spate i venii la mine. La care se va leg funinginea de mn, acela este houl.

Am mers fără martor — me-am fcut, ce fac cum ne-a fost spus tata, dar nici nu am atinsă tierul, mi-am pus mnile la spate i zimbind am ntrat in casă înaintea tatei. Era acum rndul lui Niculiță, care cnd s'a rentors, am observată, ce-i sterge degetele de pla cmei.

— Acum veniți încoco și vă arătați mâinile. Eu eram liniscită, căci sciam, că mâinile mele sunt curate, dară fratele meu tremura ca frunza, căci ale lui erau pline de funingine.

Atunci Niculiță plângându imbrătoșă piciorole tatei și dișe: Eu nu am mâncat mierea scumpul meu tată, — deci nu fi măniosu pe mine.

Tata luă pe brațe pe Niculiță, îlu sêrută și dișe cu fruntea încerețită de mânia: Tu ești hoțulu, Georgiță.

La acestea prinsei a me jură, iar tata îmi strigă, sê tacu și sê pieru dinaintea lui. Te-ai pedepsi, dar pedepsa ar fi prea mică pentru unulu ca tine, care a făcut deodată atâtea păcate, — adecă ești și tâlhariu și înșelătoru și mincinosu — și acuma vrei să chiami pe Ddeu martorū la faptele tale cele rele. Apoi me dete pe ușa afară.

Ce sê me facu ôre? unde sê începū? cugetam întru mine. In fine îmi vine în mînte talerulu. ce căpêtasem dela profesorulu meu ca remunerațiune pentru servițele ce i le-am făcutu. Numai decătū fugū în comuna vecină — cale de unū pătrarū de ôră, cumpêrū din farmaciă atâta miere de stupū, câtă gândit, că a fostū rēmasū în stielă mai pe urmă, apoi lasu sê o pună într'o stielă asemenea celei de acasă și numai decătū vinū cu ea acasă. Din întēmplare tata cu Niculiță erau duși pe la vite — era deci bună ocașiune, de a-mi putē isprăvi planulū.

Me ducū deci în cămară, — aședū stielă nu departe de cealaltă, dară după o ôlă, sciam, că stiele de acelea avemū noi mai multe și așa dându careva de ea după ôlă încă o sê me compătimescā, pentrucă am fostū tractatū așa de rēu. Acuma numai de ar avē careva de căutatū după ceva prin cămară, sê afle stielă și atunci tôte vorū fi spre bine.

In ziua următoare era anulū nou.

Ne ducemū ambi copii cu tata la biserică. Tata ne povesti pe drumū, cum îi era datina, mai despre una, mai despre alta, dar sê adresa numai cătră Niculiță. Ajungându acolo era cam târziu, căci preotulū atunci începū a predică.

Intre altele vorbi și despre consciință.

Am totū auzitū vorbindu-se de ea, dară numai atunci am cuprinsū înțelesulū ei. Pare că și acuma audū pe bătrānulū părinte termināndu predica cu cuvintele:

„Spuneți numai adevêrulū și atunci nu me va mustră consciința“.

După ce ajunserāmū iară acasă mama fiindū ridicată din patū ne iesē voioșă înainte și dișe cătră tata.

— Nu fi, tată dragă, supêratū pe Georgiță, — elū e nevinovatū — mierea a fostū dată după o ôlă și eu în grabă nu am aflu-o, la acestea vorbe veni la mine — me imbrățișă și serutā.

Atunci tata me luă la sine me sêrută și elū și dișe: Vedeti dragii mei și de aici puteți învățā ceva.

— Dumneđu nu lasă pe omulū nevinovatū — ci ori câtū de târziu tređu sê i sê descoperē nevinovăția.

Mie însē, cu tôte că a-și fi pututū sê nu-mi spunū fapta, nu-mi eșiau vorbele părintelui din capū, când dișe, că numai atunci putemū fi linisciți când spunemū adevêrulū. Imi luai deci curagiulū și cu tôte că nu me puteam uitā între ochii părinților mei, totuși le descoperii fapta și me rugai de ertare.

Ei sê uitară unulū la altulū, — iară tata reluă vorba și grăi:

— Ne pare bine, că deși noi acuma te priveamū de nevinovatū, tu și-ai descoperitū fapta. Ar fi fostū multū mai bine, dacā tôte aceste le-ai fi incunjuratū, adecă dacā ne spuneai dela începutū, dară credū și sperezū, că în venitorū nu se va mai întēmplā unū asemenea lucru.

Aduceți-ve aminte de vorbele mele. Nu faceți nici odată unū lucru, de care cugeta-ți că a-ți roși, dacā a veni la ivelā.“

Măriora Bosga n. Turtureanū.

Indienii Lengua.

după R.

Acéstă sēmēnță locuitoare în America sudică are datina caracteristică, că de câte-ori mōre cineva dintre dēnșii, toți cicalați își schimbă numele cu scopū, ca sê aducā pre mōrte în confusiune. Ei credū, că mōrtea pōrtā la sine catalogulū tuturorū muritorilorū și astfel venindū nu va afla pre acela, alū cărui nume și l'a însemnatū. Ei suntū militari bunī; suntū de totū tăcuti, vorba multă, mai alesū la bărbați o ținu de lucru înjositorū. Acéstă natură nervoasă își are basa în flegma caracteristică popōrelorū indiene. In simțmintele de iubire familiară suntū tēmpiți până la grōză. Acēsta tēmpire sē manifestēzā mai alesū în barbara datinā de a ucide și îngropā îndatā după nascere — luândū afară pe primele născute — pre tôte fetele cu aceeași linisce, cu carea lēgānā mama europēnā pre iubitulū și dragālașulū sēu pruncū. Motivulū acestei barbare datini nu este altulū, decătū sē facā, ca muierile sē aibā mai mare prețū.

Pre lângă tōtā tēmpirea și barbaria poșede acestū poporū și ôre-care cultură. Elū are religiune, și are sêrbătorile sale, dintre cari cea mai mare e sêrbătōrea „Purupu“, la carea încă se manifestā caracterulū sēu sêlbaticū și barbarū. Sêrbătōrea acēsta e aniversariā, ea începe la mieđulū noptii și durēzā trei nopti consecutive. In primele două nopti sē facū procesiuni. In fruntea procesiunii merge unū bărbatū cu o mascā mare de moimā, elū represintă pre sātana — Purupari;

după dânsulă urmăză mulțime de alte masce, cari represintă parte animale adevărate, parte întipuite ca produse ale fantasiei. Mascele nu acoperă și corpulă numai capulă. Șirulă procesiunii îlă încheiă nescari muieri bătrâne, urâte și murdare, mânjite cu colori negre, cari făcându ee mai grețose schime și gesturi, bată tactulă unei arii monotone pre nescce scoici mari. După acelu tactă jecă și saru cu toți ca nebuni. Mai pre urmă merge o muiere, ducându pe brațe ună copilă ca de doi ani, căruia între sunetele unei musici înfiorătoare, după o datină străvechiă a loră, i se smulgă toți perii capului în onorea rătăciosului Purupari. Acelu copilă în cele mai multe casuri mōre între cele mai înfricoșate dureri. În decursulă acestui actă demonicu toți ceialalți gustă din amețitōrea becură numită chicha. În nōptea a treia, când se încheiă sērbătōrea, decurgă lucrurile cele mai sēlbatico și mai barbare: După re-peșite procesiuni, la semnalulă dată prin unu cornū de bivolă, tōte muierele și prunci se îndesuescū asupra unui cercū de ostași armați cu macana, săgeți și sē-curi de rēsbelū. Fie-care mai are în mână și câte o țapuşă de lemnū fōrte ascuțită la unū capētū. Ca fer-mecați se desfaeū deodată din cercū și cu o furiă ca-nibalică nāvălescū unulă asupra altuia, străpungându cu țepușele unulă altuia brațele, cōpselle și pulpele la piciorē fără a se produce vr'unū strigătū, ori a se arētă vr'unū semnū de durere. Acestă jocū canibalicū de-curge în câmpū liberū și în puține minute totū arealulă e coloritū cu sânge. Ostașii luptători se adună în cercū mai strinsū spre nescari stēlpi de tortură, de cari suntă legați anumitū numărū de prinși, cari cu acea ocașiune suntă destinați morții. Corpurile osin-dișiloră suntă pline de sângele furibunșiloră jucători. Semnalulă prin cornulă de bivolă sună din nou, joculă canibalicū încētă la momentū. Acum începe uciderea prinșiloră, carea decurge între cele mai infernale torturi. Corpulă copilașului ucisū prin smulgerea pērului, amintitū mai susū, se taiă bucăți și se arde. Cātū decurge arderea, cei presentī se ospētă cu chicha, încheiându astfel sērbătōrea Puruppu.

I. T.

Horea Turcului.

— Baladă. —

Frunză verde a nucului

Asta-i horea Turcului.

Strigă Turcu la ferēstră:

— *Ești afară tu nevastă!*

Nevasta din graiu graia:

— *Afară nu potă eși,*

Pōle albe-orū zurăi,

Cizme roși-orū tropoti

Și pruncū micū mi s'a tređi.

Strigă Turcu-a două oră:

— *Ești nevastă până-afară.*

Nevasta din graiu graia:

— *Turcule, nebunule,*

Bătrânū ești ori nebunū ești,

O mîntea mi-o celuești?

Afară nu potă eși,

Că bărbatu-ni dōrme 'n patū

Cu pușca plină la capū,

Cu pistole la piciorē —

Rēu me temū sē nu sē scōle.

Strigă Turcu-a treia oră:

— *Ești nevastă până-afară,*

Ești și iē cofele-a mână

Și-mi dă apă din fântână.

Ea cofa 'n mână-o luatū

Și afară-o alergatū,

Apă Turcului i-o datū,

Eltū din gură-o cuvēntatū:

Nevastă d'albă nevastă

Țipă cofele pe apă,

Hai sē trecemū țera albă

Și 'n barșone te-i culcă

Și cu bani te-i jucă.

Ea din gură așa-a grăitū:

— *Turcule, nebunule*

Bătrânū ești ori nebunū ești,

Ori mîntea mi-o celuești?

Sē lasū io pruncū mititelū

Și bărbatu tinerelū.

Și nevasta s'o luatū

Și cu Turcu o plecatū.

Ei merseră, cātū merseră

Păn la calea jumătate,

Ea de inimă nu pōte,

Că o-ajunsū mare bănatū

De pruncū micū și de bărbatū —

Ea din gură-o cuvēntatū:

De trei țile totū venimū,

Nicāiri nu hodinimū.

Ei s'o pusū și-o hodinitū

La umbrița codrului,

La fântâna dorului.

La pădure se umbria,

Din fântână apă bea,

Dar Turcu din graiu graia:

— *Nevastă d'albă nevastă,*

Lasă-me 'n brațele tale,

Sē vedū ce visū oiu visă.

De-oiu visă visuri curate

Noi omū fi până la mōrte.

Turcu 'n brațe și-o dormitū

Și pre-acolo o trecutū

Ună puin de ciupă sêracă,
 Nu sê trecă și se tacă —
 Elă din gură cuvânta:
 — Cine 'n lume și-o vechită
 Pruncă micuțu cu maică viă,
 Ce nu-i dusă 'n pribegită,
 Ci cu Turcu la curcică. —
 Pre ea jelea o lovită,
 Pe Turcă l'o lăsată dormindă
 Și acasă o pornită,
 La ferestă-o ascultată
 Bărbatulă cum legăna
 Și din gură cum cântă:
 — Liulu, liulu pruncuțu mică
 Liulu, liulu cu tata,
 Că tata te-a legăna
 Și ție tata ți-a face
 Legănuțu de pălănuțu;
 Pe tine tata te-a pune
 In streșina casei mele,
 Unde umblă păsirele
 Și cum vântulă va suflă
 Pe tine te-a legăna,
 Pasrile-oră ciripi,
 Pe tine te-oră adormi.
 Ea la ferestă-o ascultată
 Și din gură-o cuvântată:
 — Vecine dragă vecine
 De ți-ar veni nevasta
 Ce-ai face tu cu dênșă?
 Nu i-ași face nemica,
 Că ea 'n casă s'ar băgă,
 Pe legănu s'ar aplecă
 Și la pruncă fiță i-ar dá,
 Dorulă și l'ar stimpêră
 Și ea 'n casă s'o băgată,
 Pe legănu s'o aplecată
 Și la pruncă fiță i-o dată,
 Dorulă și l'o stâmpêrată
 De pruncă mică și de bărbată.
 Elă capu i l'o luată,
 Pruncu 'n sânge s'o 'necată,
 Elă o rămasă supêrată,
 Tinêră voinică cu bănată
 După lucru, ce-o lucrată.

Diverse.

Sciri literare.

D-lă Constantină M. Cordoneanu, proprietarul și redactorul revistei „România Musicală“ din Bucuresei, a îmbogățitu literatura noastră cu o operă de mare valoare intitulată *Studii practice pentru Teoria musicală*. Opula e tradusa de pe originalulă germană compusă de renumitul Ernest Fridericu Richter și completată de Alfred Richter, apărută acum în limba germană în a 18-a edițiune și tradusă în mai multe limbi. Opula e împărțită în 3 părți și tracteză despre armoniă, contrapunctu și fuge. Se estinde pre 248 pagini, cuprindându în teestă o mulțime de scheme de note, ceca-ce ușurează foarte multă înțelesulă materialului tractat. Acesta lucrare e cu atâtă mai importantă, cu câtă în limba română atari manuale până acum nu amă avut. E folositore pentru ori-ce individă, care voesce a sê ocupă cu musica, dar cu deosebire are ună prețu deosebită pentru corurile nôtre. Pentru aceea noi simțim o mare plăcere, când o putem recomandă publicului român și sperăm, că acestă publică o va îmbrășșă cu căldură. Prețulă unui esemplar e 8 lei (3 fl. 50 cr.) și se pôte procură dela d-lă autoră.

D-lă Dr. Victoră Smigelschi, editorulă și redactorulă diarului „Unirea“ din Blașiu și totodată profesoră de studiulă s. Scriptură la seminariulă archidieceșană de acolo conformă dorinții esprimate în conciliulă provincială din 1872 intenționeză a pregăti o edițiune nouă a s. Scriptură în limba româneșcă, care are sê se tipăreșcă cu litere latine, ală căreia textă sê fie însoțitu de esplicări îndestulitore în forma aceea, în care a apărută edițiunea italiană a lui Martini și cea germană a lui Allioli. Ea are sê apară în fiecare semestru câte o broșură de 12 côle tipărite în 8° mare cu prețulă de 1 fl. v. a. Lucrulă se va puté incepe numai în casulă, dacă clerulă va oferă destulă sprijină materială. Venitulă întrecătoră este destinată ca fileriu pentru îmbunătățirea materială a preoțimii din archidieceșca Albei-Iulie.

Momentuositatea acesteia lucrării credemă a fi nedisputaveră, prin urmare sperăm, că clerulă nu va întârziă cu sprijinulă sêu.

Ună nou documentă istorică. În ultima ședință a Academiei române d-lă Urechia a făcută o dare de sêmă asupra unui interesantă și vechiu manuscrisă descoperită la Genua de cătră d-lă C. Esarcu, ministrulă română prelângă curtea Italiei.

Academia Română își va deschide sesiunea sa în anulă venitoră în 7 Martie n. În ședința ținută în 13/25 Novembre e. d-lă Gr. Tocilescu a făcută doue

comunicațiunii importante: una referitoare la congresul archeologic delà Orleans, cealaltă asupra valurilor avitice din Dobrogea. Obiectul comunicațiunii sale prime a fost darea de sémă despre decursul numelui congresu, la care densusul a reprezentat Academia Română, și la care a vorbită despre monumentul Tropeul lui Traianu delà Adam Klissi și despre istoria orașelor delà Marea neșră: Tomi, Istropolis și Kallatis. Obiectul comunicațiunii a doua a fost rezultatul cercetărilor sale asupra valurilor din Dobrogea și împărtășirea despre aflarea alorū 4 orașe necunoscute până aș și anume: Hinocu, identificatū cu Axio-polis, cetatea Mircea Vodă, identificatā cu Zeldepa, cetatea Portului la malul Dunărei și orașul de lângă Asancea. Aceste comunicațiunii au fost ascultate cu interesu și d-lu Tocilescu felicitatū cu căldurā.

Serate literari. Cetimū în „Unirea“, cā la inițiativa Reuniunii femeilor române din Blașiu se vorū aranșā în folosul aceleiaș Reuniunii mai multe serate literari ținēnde din două în două săptămāni. La prima serată a avutū a disertā Cl. D. Dr. Augustinū Bunea protonotariū consist. despre *Ideile lui Fenelon privitoare la educarea fetitelorū.* Prețul de intrare 20 cr.

Profesorū de limba română. la liceul din Aradū în locul d-lui Iosifū Goldișu, care a fost alesū de vicariu gr. or. la Oradea Mare, ministrul de culte a denumitū pre d-lu George Popū, fostū profesorū la gimnasiul din Beiușu.

Inchisore de statū în Budapesta. „Budapesti Hirlapu“ aduce șcirea, cā ministrul de justițā plāsmuesce a edificā în Budapesta o mare închisore de statū.

Congrua. Dela 29 Novembre până în prima Decembre s'a ținutū în Pesta o conferințā a episcopilor catolici în cestiunea congruei. La acēsta conferințā au participatū și episcopii romāni Escelenția Sa Mihailū Pavelū delà Orade și Il. Lorū Dr. Ioanū Szabó din Gherla și Dr. Victorū Mihály din Lugoșu.

Advocați sub acusă. Camera advocațială din Clușiu a votatū punerea sub acusă a advocaților Dr. I. Rațiu, Dr. Teodorū Mihali și I. Coroianū pentru cā au fostū cu Memorandul la Viena. Camera advocațială din Aradū a votatū punerea sub acusare a advocaților Dr. Oncu, Dr. Stefanū Popū, Petru Tuța și Aurelū Suciu, carī parte au fostū cu memorandumul la Viena, parte numai l'au subșcrisū.

Banii noi. Piesele banilor celorū noi suntū:

a) *Monede de aurū.*

1 piesă de 20 corone = 10 fl. v. a. = 1000 cruceri = 2000 bani.

1 piesă de 10 corone = 5 fl. v. a. = 500 cruceri = 1000 bani.

b) *Monede de argintū.*

1 piesă de 1 coronă = 50 cruceri = 100 bani.

1 piesă de 1/2 coronă = 25 cruceri = 50 bani.

c) *Monede de nickel.*

1 piesă de 20 bani = 10 cruceri.

1 piesă de 10 bani = 5 cruceri.

d) *Monede de bronzū.*

1 piesă de 2 bani = 1 crucerū.

1 piesă de 1 banū = 1/2 crucerū.

Pe lângă banii noi, vorū umblā deocamdatā și banii cei vechi, carī se vorū reține numai pe încetul din cursū.

Calcularea în corone este foarte simplă. Suma banilor de astăș se înmulțesce cu doi și avemū suma corespunșătoare de bani în corone. De esemplu 2 fl. 40 cr. $\times 2 = 4$ corone și 80 bani.

Căsătoria principelui moștenitorū alū României se va celebrā în 10 Ianuarie 1893 n. la Singmaringen, unde în vederea acestui actū importantū sē facū mari pregătiri. La cununā vorū asistā între mulți alți: Impēratulū Wilhelm alū II-lea alū Germanier; principele de Saxa-Meiningen; Impēratulū Rusiei va fi probabilū reprezentatū de Marī-Ducul Alexis și Wladimir; unū archiduce austriacū; Ducele de Genua și alți membri ai caselorū domnitore din Europa. Regina Angliei va fi reprezentatā prin Sir E. Malet, ambasadorū esttraordinarū. După vre-o 15 șile delà cununā juna părechā va veni în țērā, unde va fi primitā cu mare pompă atātū la frontieră cātū și în capitală. Pānea și sarea tradițională vorū fi oferite de primarulū capitalei Bucureșei pe o tavă de argintū, lucrată în străinătate. Damele române în frunte cu Eufrosina Catargiu cu astā ocașione vorū face tinerei principese unū darū, care va constā din o sumă de bani, pe care principesa o va destinā unui scopū de binefacere. Ca dame de onore pe lângă tinēra principesă vorū fi numite dōmnele A. Olănescu și Romalo.

Societatea academică „Junimea“ din Cernăuți și-a șerbatū aniversarea a XV-a a fundării sale Lunī în 12 Decembre n. c. în sala filarmonică.

Mai bine albū decâtū roșu. La unū prāndū, ce-lū dete odatā regele Friederic Wilhelm alū III-lea din Prusia, unū lacheu fū dispusū sē grijascā de buteliile cu vinū roșu, ce se aflau în veranda de alătură. Elū fiindū singurū nu putū resista ispitei de a nu cercā bunătatea acelu vinū. Gustāndū din o buteliă și din alta, mareșalul de curte intrā tocmai

când era cu una la gură. Spăriată de această surprindere neașteptată, voi să pună iute sticla pe măsă, dar emoționată cum era scutură sticla așa de tare, încâtă de susu până josu totu se udă pe vestimintele sale albe. Mareșalulă consternată preste lărbăreția servitorului se infuriă mai tare, decâtu s'ar fi cuvenitu, așa încâtu însuși regele auzi larua, se sculă dela masă și eși să se convingă despre cauza aceleia. Mareșalulă enară Monarchului despre necredința servitorului, care înfrântu stetea în genunchi. Friederieu Wilhelm ascultă cu cea mai mare răcélă raportulă înaltului dignitaru, apoi se întorse cătră lacheu cu aceste scurte cuvinte: „Rădică-te și pe venitoru bé numai vinu albă!”

Rosa de aură, pre care papa se îndatinéză a o conferi în totă anulă unei principese catolice, în acestă ană a destinat'o pentru regina de Portugalia. Acestă donu scumpă pentru papa ca și pentru cea ce îlă primesce, costéză pe papa suma rotundă de 50,000 de franci. Cotorulă rosei în aură masivă este peste unu metru de lungu; caliciulă flōrei e lucratu în mosaieu și pōrtă gravura artistică a numelui papalū și a datului predărei acestei suvenire prețioase precum și titlulă principesei, care o primesce. Foile rosei suntă preserate cu pulvere de diamantū, ca să sēmene cu poleiala de rōna dimineții.

Cant și femeile. Emanuilă Cant, renumitulă filosofă din Königsberg (1724—1804) asemănă femeile cu unu orologiu de turnu, cu unu melcū și cu echoulă. Femeile rele ce seiu comunică cu totă lumea, ce au pōrtă pe trupū ca și melculū și ele trebuie să aibă vorba cea din urmă ca echoulă. Femeile bune însă suntă punctuōse ca orologiulū de turnu, easnice ca melculū și suntă resunefulă bărbăților lorū, adecă echou la acea, ce țicu ei.

O interesantă istoriă despre o scaldă enarează țiarulă „Kreuzzeitung”: Ună medică tū chiămată la ună țeranū, ce era în apropiere de Spandau, care era morbosă de friguri cu tīphus. Mediculă preserise morbosului între altele și o scaldă rece. În țiuă următōre veni elū iarăși și află, că scaldă cea rece i-ar fi fostū rea morbosului și că ar frapōpe mortu. Intrebând mai de aprōpe află: că în țipsa unei căđi de scaldă ar fi lăsată pe morbosă acățatū de o funie în fântānă. Când acesta simți apa se smānci încōce și încolo așa că funia se rupse. Până ce se aduse o scară și o altă funie scaldă dură trei pătrare bune de oră. Mediculă ordină iute să-lū frece sdravēnū, cea ce întēplāndu-se preste puțină timpū se putū convinge, că frigurile au trecutū cu desēvīrsire și că morbosulă era scāpată de pericolū.

Cronică locală.

La școalele de altă limbă din locū scolarilă românū suntă estimpū cu multū mai numeroși ca de altădată. Anume în școala elementară luterană suntă 38; în gimnasiu 40; în școala elementară magiară de statū 46; în școala civilă 28; în școala luterană de fetițe 13 și la școala elementară catolică 31 scolarilă românū, carilă olaltă dau suma de 196 adecă o sută nouē deei și șese. Acești scolarilă din limba romānă nu primescū nici o instrucțiune, iar din studiulă religiunei numai una defectuōsă și necorespondētōre cu dispozițiunile bisericei nōstre. Studiulă religiunei se propune în o oră pe sēptēmānă prin învățatorulă confesionalū românū gr. cath. din locū.

D-lū Teodorū Pascu, fiulū notariului din Simotelnicū și ginerile subjudelui regeseu Teodorū Crăciunū din locū, în 10 Decembre a. c. a fostū promovatū de doctorū în medicină. Activitatea sa medicală s'a determinatū a și-o începe în Bistriță. Ilū felicitāmū cu căldură și dorimū, ca cunoștințele sale să fie încornate cu succēsū deplinū. D-sa este primulū medicū românū domiciliatū în orașulū nostru, sperāmū deei că publiculă românū va ținē contū de acestă împrejurare și-lū va îmbrățișă cu dragoste.

Hymen. D-lū Iulius Jebelianū, comerciantū în Petruvasila s'ia cununatū în 15 Novembre c. cu d-șōra *Liubița Stoicovici* din Sān-Mihailulă romānă.

ȘARADĂ.

de LETIȚIA E. ROȘCA.

*Mulți mă caută sub apă,
Mulți mă caută 'n pământū,
Mulți se luptă pentru mine:
Nemăriți mergū în mormēntū.*

*Iar cu L. de mi-i începe
Gloriā numai aducū,
Te mărescū în lumea 'ntrēgă
Și eternū nu mă usucū.*

*Pune însē înainte-nū
Primele din alfabetū
Și mi-i vedē prin poveste
Cu o codă de cometū.*

Timpū de desēigare până în 1 Ianuariu 1893.
Intre gācitori se va sorți o carte.

POSTA REDACȚIUNEL.

Năseudū. Am primitū. Salutare!

Poesiile: Pentru opera-ți frumōsă, *Salutări din B. . .*, *Iarna*, *Datoria*, *Lamēntū* și *Clopotulă de sēra*. Nu se potū publicā.

Novela: *Esclavagistū*. Se va publicā. Ar fi bine a-i schimbā titlulă.